

[Bertel Dahlgaard.]

mener jeg mig berettiget til at sige, at mine Jagttagelser fører mig til den Opfattelse, at Priskontrolraadet heller ikke i det Omfang, det har haft Mulighed derfor, har udnyttet det Apparat, det har til Raadighed. Særlig har Overvaagelsen af, at gældende Bestemmelser overholdes, svigtet. Ikke engang de kommunale Prisudvalg er udnyttet i rimelig Grad i Priskontrolraadets Tjeneste.

Priskontrolraadet og dets administrative Organ skal være aktivt, men det har været passivt. Og mener Raadet ikke at have fornøden Myndighed, maa det i Tide komme og anmode om Udvidelse af sine Beføjelser, og lad mig understrege: Raadet maa kunne regne med at have fornøden Støtte i Handelsministeriet. Raadet maa først og fremmest føle, hvor stort et nationaløkonomisk Ansvar der i vort Lands nuværende Situation hviler paa det; og endelig maa Raadet slet ikke gøre sig Illusioner om at skulle gøre alle tilpas. Dette er fuldkommen uforeneligt med Raadets nuværende Opgave.

Vor Opgave her i Rigsdagen er i saa stort Omfang som overhovedet muligt at lægge Grundlaget for en Tilstand, hvor visse af de allervigtigste Livsformødheder holdes paa et fast Prisniveau. Husleje, Brændsel, Brød, Kartofler og visse Fædtstoffer er Grundelementerne i den mindrebemidlede Befolknings materielle Liv; her er det derfor ogsaa, den vigtigste Opgave foreligger.

Bevarelsen af den fornødne Balance i vort økonomiske Liv er selvfølgelig i allerhøjeste Grad afhængig af de Vilkaar, hvorunder de forskellige Dele af Erhvervslivet virker, og af det indbyrdes Sømmenspil mellem Erhvervene. Det kan ikke være andet under de nuværende Forhold, end at hver Del af Erhvervslivet trues af sine særlige Farer.

For Landbruget har Prisudviklingen været gunstig. I særlig Grad kommer det det større Landbrug til gode, medens det mindre Landbrug stærkt maa føle Trykket af Raastofmangelen. Hertil kommer, at det mindre og det mellemstore Landbrugs Fremtid trues af de store Besætningsreduktioner. Man ved intet om, til hvilke Priser Besætningerne igen skal reetableres — og maaske er den største Fare, at de Kapitaler, der nu frigøres ved ekstraordinært Salg af Besætninger, alt for let svinder bort. Forhaabentlig drager Landmanden Lære af de Ulykker, sidste Krig paa dette Punkt førte ind over dansk Landbrug. Gør han det, da gentager han i denne Tid hver Dag for sig selv: Ekstraintægter maa anvendes enten til Op-

sparing til Betaling af Gæld eller til Forbedringer af Mark og Avlsbygninger.

For Industrien og Haandværket er Raastofproblemet det altoverskyggende, og indirekte er det afgørende for hele vort Samfunds Muligheder for at slippe taaleligt igennem. Først og fremmest drejer det sig om at faa de nødvendige Tilførsler af Raastoffer og Materialer, saa Produktionen overhovedet kan holdes i Gang: Brændsel, Metaller, Træ o. s. v. Men mere og mere træder Spørgsmaalet om Raastoffernes Prisstigning i Forgrunden. Det er gennem Stigningen af Priserne paa Raastoffer, vi i Øjeblikket trues af Muligheden for en erhvervsmæssig Skævhed, der tvinger hele vor Økonomi ud af Balance, fordi en fortsat Stigning af Raastofpriserne vil umuliggøre en Fastholdelse af Lønniveauet.

Vi ved, at Tyskland i høj Grad har vist Forstaaelse af, hvor livsvigtig den fornødne Raastofforsyning er for Danmark, og jeg vil her gerne udtrykke Haabet om, at de tyske Regeringsmyndigheder ogsaa vil erkende de store Farer, der rummes for vort økonomiske Liv i den stedfindende Prisudvikling. Dette er i Sandhed et fundamentalt Spørgsmaal for vor økonomiske Stilling i dette Øjeblik.

Med Henblik paa Udviklingen over et længere Tidsrum gør det nære Handelsforhold, der bestaar mellem Tyskland og Danmark, det utvivlsomt til en fælles Interesse for de to Lande, at alle disse Problemer behandles i deres Sammenhæng, og jeg haaber oprigtigt, at kommende Handelsforhandlinger vil gøre det muligt, at dette sker.

Jeg føjer til, at mange Udtalelser fra tysk Side giver os Grund til at tro, at det i øvrigt ikke blot for Tyskland er en *Interesse*, men at det ogsaa vil føles som en Tilfredsstillelse, hvis Forholdene kan udvikle sig saaledes, at Danmark i denne for alle de europæiske Folk saa strenge Tid kan arbejde sig gennem Trængslerne, uden at varig Skade sker for Landets økonomiske Liv.

I en Tid, hvor saa mægtige Kræfter kæmper en gigantisk Kamp inden for vor Verdensdel, maa nødvendigvis en lille Nation som den danske med Bekymring og Ængstelse se Fremtiden i Møde. Vi spejder utaalmodigt efter den Dag, da et nyt Fredens Europa skal kunne hellige sig alene Genopbygningens Gerning, og vi tror, at dette nye Europa ogsaa vil være vel tjent med, at Danmark bevarer en saadan Kraftreserve, at vort Folk kan blive et aktivt virkende Element ved Løsningen af de store Opgaver.